YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kuudes jaosto)
23 päivänä marraskuuta 1989 *

Asiassa C-145/88,

jonka Cwmbran Magistrates' Court (Yhdistynyt kuningaskunta) on saattanut ETY:n perustamissopimuksen 177 artiklan mukaisesti yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi saadakseen ensin mainitussa tuomioistuimessa vireillä olevassa asiassa

Torfaen Borough Council

vastaan

B & Q plc, aiemmin B & Q (Retail) Limited, Gwent,

ennakkoratkaisun ETY:n perustamissopimuksen 30 ja 36 artiklan tulkinnasta,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (kuudes jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja C. N. Kakouris sekä tuomarit F. A. Schockweiler, T. Koopmans, G. F. Mancini ja M. Díez de Velasco,

julkisasiamies: W. Van Gerven,
kirjaaja: hallintovirkamies D. Louterman,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

* Oikeudenkäyntikieli: englanti.

- pääasian kantaja, edustajanaan solicitor D. Robinson, Torfaen Borough Council,

- pääasian vastaaja, edustajinaan D. Vaughan, Q. C., barrister G. Barling ja solicitor A. Askham,

- Yhdistynyt kuningaskunta, asiamiehenään Treasury Solicitor's Departmentin virkamies S. J. Hay,

- komissio, asiamiehenään oikeudellisen yksikön virkamies E. L. White,

ottaen huomioon suullista käsittelyä varten laaditun kertomuksen sellaisena kuin se on muutettuna 23.5.1989 pidetyn suullisen käsittelyn jälkeen,

kuultuaan julkisasiamiehen 29.6.1989 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Cwmbran Magistrates' Court (Yhdistynyt kuningaskunta) on esittänyt 25.4.1988 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 24.5.1988, ETY:n perustamissopimuksen 177 artiklan nojalla kolme ennakkoratkaisukysymystä ETY:n perustamissopimuksen 30 ja 36 artiklan tulkinnasta voidakseen arvioida sellaisen kansallisen säännöstön yhteensopivuutta näiden määräysten kanssa, jossa kielletään kaupallisen toiminnan harjoittaminen sunnuntaisin.

2 Kysymykset on esitetty Torfaen Borough Councilin (Torfaenin kunnanvaltuusto), jäljempänä 'valtuusto', sekä B & Q -yrityksen, aiemmin B & Q (Retail) Limited, jäljempänä 'B & Q', joka omistaa tee-se-itse- ja puutarhakeskuksia, välisessä riita-asiassa.

3 Valtuusto väittää, että B & Q rikkoi vuoden 1950 *United Kingdom Shops Act*in 47 ja 59 pykäliä pitäessään vähittäismymälöitään avoinna sunnuntaisin, muussa kuin *Shops Act*in viidennessä liitteessä mainitussa kaupallisen toiminnan tarkoituksessa. Sen vuoksi B & Q olisi tuomittava enintään 1 000 Englannin punnan suuruiseen sakkorangaistukseen.

4 *Shops Act*in viidennessä liitteessä luetellaan tavarat, joita poikkeuksellisesti saa myydä kaupoissa sunnuntaisin. Kyseessä ovat erityisesti alkoholijuomat, tietyt elintarvikkeet, tupakka, sanomalehdet ja muut jokapäiväiseen kulutukseen tarkoitetut hyödykkeet.

5 B & Q esitti kansallisessa tuomioistuimessa, että vuoden 1950 *Shops Act*in 47 pykälä on ETY:n perustamissopimuksen 30 artiklassa tarkoitettu määrällisiä rajoituksia vaikutukseltaan vastaava toimenpide, jota ei voida perustella ETY:n perustamissopimuksen 36 artiklan nojalla tai minkään "pakottavan vaatimuksen" nojalla.

6 Valtuusto kiisti sen, että sunnuntaikaupan rajoitus olisi vaikutuksiltaan määrällisiä rajoituksia vastaava toimenpide, koska sitä sovelletaan samalla tavoin kotimaisiin ja tuontitavaroihin, eikä se näin ole tuontia syrjivä.

7 Kansallinen tuomioistuin totesi, että tässä tapauksessa sunnuntaimyynnin kiellon vaikutuksena oli yrityksen kokonaismyynnin lasku, että noin 10 prosenttia yrityksen tarjoamista tavaroista oli lähtöisin muista jäsenvaltioista ja että siitä seuraisi vastaava väheneminen muista jäsenvaltioista lähtöisin olevassa tuonnissa.

8 Toteamustensa perusteella kansallinen tuomioistuin arvioi tapaukseen liittyvän yhteisön oikeutta koskevia tulkintaongelmia. Tämän vuoksi se on esittänyt yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

"1) Kun jäsenvaltio kieltää vähittäismyymälöiden sunnuntaiaukiolon tavaroiden myymiseksi asiakkaille, lukuun ottamatta tiettyjä määritettyjä tavaroita, joiden myynti poikkeuksellisesti on sallittua, ja kun kiellon seurauksena tavaroiden myynnin määrä laskee näissä liikkeissä, mukaan lukien muissa jäsenvaltioissa valmistetut tavarat, ja vastaavasti myös näiden muista jäsenvaltioista tulevien tavaroiden maahantuonnin määrä pienenee, onko kyseessä perustamissopimuksen 30 artiklassa tarkoitettu vaikutukseltaan määrällisiä rajoituksia vastaava toimenpide?

2) Jos vastaus kysymykseen 1 on myönteinen, voidaanko toimenpidettä perustella jollain perustamissopimuksen 36 artiklassa esitetyllä poikkeuksella 30 artiklaan, tai muulla yhteisön oikeudessa tunnustetulla poikkeuksella?

3) Vaikuttaako kysymykseen 1 tai kysymykseen 2 annettavaan vastaukseen jokin tekijä, jonka mukaan kyseinen toimenpide on mielivaltaista syrjintää tai jäsenvaltioiden välisen kaupan peiteltyä rajoittamista tai jonka mukaan toimenpide on suhteeton tai muuten epäoikeutettu?"

9 Pääasiaa koskevia oikeussääntöjä ja tosiseikkoja, menettelyn kulkua sekä yhteisöjen tuomioistuimelle esitettyjä kirjallisia huomautuksia koskevat tarkemmat tiedot ilmenevät suullista käsittelyä varten laaditusta kertomuksesta. Oikeudenkäyntiasiakirjojen näitä osia käsitellään jäljempänä vain, mikäli se on tarpeen tuomioistuimen perustelujen selvittämiseksi.

Ensimmäinen kysymys

10 Ensimmäisellä kysymyksellään kansallinen tuomioistuin pyrkii selvittämään, kattaako perustamissopimuksen 30 artiklaan sisältyvä vaikutuksiltaan määrällisiä rajoituksia vastaavien toimenpiteiden käsite myös säännökset, joilla kielletään vähittäismyymälöiden sunnuntaiaukiolo, niiltä osin kuin kiellon seurauksena myynti, joka sisältää myös muista jäsenvaltioista tuotuja tavaroita, näissä liikkeissä laskee absoluuttiselta määrältään.

11 Ensin on todettava, että vähittäismyymälöiden sunnuntaiaukiolon kieltävää kansallista säännöstöä sovelletaan erottelematta sekä kotimaisiin että maahan tuotuihin tavaroihin. Periaatteessa muista jäsenvaltioista tuotujen tavaroiden myyntiä ei siis vaikeuteta enempää kuin kotimaisten tavaroiden.

12 Seuraavaksi on muistettava, että yhdistetyissä asioissa 60 ja 61/84, Cinéthèque SA, 11.7.1985 antamassaan tuomiossa (Kok. 1985, s. 2605, 2618) yhteisöjen tuomioistuin katsoi videokasettien vuokraamista koskevan kiellon osalta, jota sovellettiin erottelematta kotimaisiin ja tuontitavaroihin, että kielto on yhteensopiva perustamissopimuksessa esitetyn tavaroiden vapaan liikkuvuuden periaatteen kanssa ainoastaan sillä edellytyksellä, että niillä mahdollisilla esteillä, joita kyseisestä kiellosta aiheutuu yhteisön sisäiselle kaupalle, ei ylitetä sitä, mikä on välttämätöntä tavoitellun päämäärän saavuttamiseksi ja että tavoite on yhteisön oikeuden kannalta hyväksyttävä.

13 Näissä olosuhteissa on tämän kaltaisessa tapauksessa siis tarpeen tutkia ensin, onko kyseisen kaltaisella säännöstöllä yhteisön oikeuden kannalta hyväksyttävä tavoite. Yhteisöjen tuomioistuin on tämän osalta jo todennut tuomiossaan

14.7.1981 (asia 155/80, Oebel, Kok. 1981, s. 1993), että kansalliset säännökset, jotka koskevat leipomo- ja konditoria-alan työaikoja, toimituksia ja myyntiä, ovat oikeutettu talous- ja sosiaalipoliittinen toimenpide, jolla on perustamissopimuksessa tarkoitettu yleisen edun mukainen tavoite.

14 Samaa päättelyä on sovellettava kansalliseen säännöstöön, joka koskee vähittäismyynnin aukioloaikoja. Tällaisen säännöstön taustana ovat tietyt poliittiset ja taloudelliset ratkaisut, koska sillä pyritään takaamaan työajan ja vapaa-ajan jakautuminen kansallisten tai alueellisten sosiokulttuuristen erityispiirteiden mukaan, joiden arviointi yhteisön oikeuden nykytilanteessa kuuluu jäsenvaltioille. Lisäksi tällaisten säännösten tarkoituksena ei ole säännellä jäsenvaltioiden välisiä kauppavirtoja.

15 Toiseksi on tutkittava, etteivät kansallisen säännöstön vaikutukset ylitä sitä, mikä on välttämätöntä kyseisten tavoitteiden saavuttamiseksi. Kuten 22.12.1969 annetun komission direktiivin 70/50/ETY (EYVL 1970, L 13, s. 29) 3 artiklassa esitetään, 30 artiklan kielto koskee tuotteiden markkinointia säänteleviä kansallisia toimenpiteitä, mikäli toimenpiteiden tavaroiden vapaata liikkuvuutta rajoittavat vaikutukset ylittävät kaupan sääntelylle ominaiset vaikutukset.

16 Kysymys siitä, pysyvätkö tietyn kansallisen säännöstön vaikutukset tosiasiallisesti näissä rajoissa, edellyttää tosiseikkojen arviointia, joka on kansallisen tuomioistuimen tehtävä.

17 Ensimmäiseen kysymykseen vastataan siis, että perustamissopimuksen 30 artiklaa on tulkittava siten, että siinä määrättyä kieltoa ei sovelleta kansalliseen säännöstöön, jossa kielletään vähittäismyymälöiden aukiolo sunnuntaisin, mikäli siitä mahdollisesti seuraavat yhteisön sisäistä kauppaa rajoittavat vaikutukset eivät ylitä tämän kaltaisille säännöstöille ominaisia vaikutuksia.

Toinen ja kolmas kysymys

18 Ottaen huomioon ensimmäiseen kysymykseen annetun vastauksen ei toiseen ja kolmanteen kysymykseen ole tarvetta vastata.

Oikeudenkäyntikulut

19 Yhteisöjen tuomioistuimelle huomautuksensa esittäneille Yhdistyneen kuningaskunnan hallitukselle ja Euroopan yhteisöjen komissiolle aiheutuneita kuluja ei voida määrätä korvattaviksi. Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikuluista.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (kuudes jaosto)

on ratkaissut Cwmbran Magistrates' Courtin (Yhdistynyt kuningaskunta) 25.4.1988 tekemällään päätöksellä sille esittämät kysymykset seuraavasti:

Perustamissopimuksen 30 artiklaa on tulkittava siten, että siinä määrättyä kieltoa ei sovelleta kansalliseen säännöstöön, jossa kielletään vähittäismyymälöiden aukiolo sunnuntaisin, mikäli siitä mahdollisesti seuraavat yhteisön sisäistä kauppaa rajoittavat vaikutukset eivät ylitä tämän kaltaisille säännöstöille ominaisia vaikutuksia.

Kakouris Schockweiler

Koopmans Mancini Díez de Velasco

Julistettiin Luxemburgissa 23 päivänä marraskuuta 1989.

J.-G. Giraud
kirjaaja

C. N. Kakouris
kuudennen jaoston puheenjohtaja